

a magyarok összetartozásának gondolatát, hisz a Fényes Imre-versenyt a határon túli magyarok számára írják ki.

Külön figyelnek a *felkészítő tanárookra*: díjjal, érmeikkel ismerik el magas szintű szakmai munkájukat, és lehetőséget biztosítanak a tapasztalatcserére és továbbfejlődésükre is.

Kialakult egy stabil maggal rendelkező nemzetközi gárda: szállítják a feladatokat, kísérleti ötleteket, eszközöket, tartják az előadásokat, javítják, értékelik, a tanulókkal közösen megbeszélik a megoldásokat.

Nemcsak a háborúkhöz, a versenyekhez is pénz kell: a Vermes Miklós Tehetséggondozó Alapítvány gondoskodik az anyagi háttérrel. A legjelentősebb támogatók az egykori Soproni Matáv, az Oktatási Minisztérium, az Eötvös Társulat, a soproni Berzsenyi

Dániel Gimnázium (Líceum) és a Vas- és Fémipari Szakközépiskola, valamint a gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium, a budapesti Puskás Ferenc Távközlési és Informatikai Szakközépiskola.

Az egri vár megvédésében fontos szerepet játszottak a hős katonák, a harcoló nők, de Dobó kapitány nélkül nem győztek volna. A soproni tehetséggondozó munkát középiskolai tanárok és egyetemi oktatók maroknyi csapata végzi, de a zászlót a Mikola-, Vermes- és Rátz Tanár Úr Életműdíjas Nagy Márton Tanár Úr emeli a magasba. Érdemes elgondolkodni azon, hogy a felsorolt *országos* díjak névadói mind a Soproni Líceum diákjai voltak.”

Isten éltesse még sokáig erőben, egészségben a most 75 éves Nagy Márton Tanár Urat!

Kovács László, Szombathely

RONYECZ JÓZSEF

1928–2007

A Csanád megyei (ma Békés megyéhez tartozó) Végegyházán született. Iskoláit – a szintén Békés megyei – Elekén, majd Szegeden végezte, itt érettségizett 1949-ben. 1953-ban államvizsgázott és szerzett fizika-matematika szakon középiskolai tanári oklevelet a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Karán.

Az egyetem után a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen kezdte pályáját. Következő munkahelye a hódmezővásárhelyi Tanítóképző (később: Kossuth Zsuzsanna Általános Gimnázium) volt. Itt 20 évig volt középiskolai tanár, közben – 1967-től – Csongrád megyében és részben Szeged megyei jogú városban középiskolai szakfelügyelőként is dolgozott. Itteni tanári és szakfelügyelői munkaviszonya 1977-ben szűnt meg a főiskolai tanári kinevezése miatt.

1976-ban, a hódmezővásárhelyi évek alatt szerezte meg doktori címét. Doktori értekezésének címe: *Mechanikai kísérletek légpárnás készülékekkel (1975)*.

1976/77-ben került Székesfehérvárra, a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolán lett főiskolai tanár. Innen ment nyugdíjba 1993-ban. 1993-tól – immár nyugdíjasként – az újonnan induló ének-zenei gimnáziumban dolgozott, ahol megalapozta a (kísérletező) fizika tanítását.

2003. szeptember 21-én vehette át aranydiplomáját a Szegedi Egyetem dísztermében a Természettudományi Kar dékánjától.

Szakmai eredményei, aktivitása

Szakmai pályafutása Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen indult, ahol két évig volt tanársegéd, és az atommag-reakciók kölcsönhatási mechanizmusait tanulmányozta.

Hódmezővásárhelyen jelentős fejlesztésekkel mutatkozott be. Eredményeiről előadásokon, valamint tudományos és ismeretterjesztő cikkekben számolt be. Csongrád megyei működése végéig, 1976-ig mintegy 46 publikációja jelent meg (*Pedagógiai Szemle, Politechnika, Fizika Tanítása, Fizikai Szemle*). 1966-tól a fizikatanári ankétokon is tartott bemutatókat, állított ki eszközöket. Ezeket a munkáit különféle díjakkal ismerték el.

Az Oktatási Minisztérium 30, a Megyei Művelődési Osztály 25 újítását fogadta el. Légpárnás kísérleti eszközeivel középiskolákban, egyetemeken, sőt külföldön is járt, bemutatókat tartott, és számos díjat is nyert. Néhány mechanikai kísérleti eszközéből még „áru” is lett, ezeket a Tanért forgalmazta (részben külföldön is), de számolatlanul ontotta a demonstrációs fizikai kísérletekhez a módszereket és az eszközöket.

Módszertani eredményeiről hosszabb időn keresztül különféle tudományos konferenciákon tartott előadást.

Csongrád megyében a középiskolai fizika tanárok továbbképzésének állandó szervezője, vezetője volt. Pedagógiai munkája három fő területre terjedt ki: szaktanári munka, szakfelügyelet, szakmódszertani kérdések.

Fejér megyében – főiskolai működése alatt – műszerépítő tanári továbbképzést kezdeményezett és szervezett, ezen digitális stopperórát készítettek a résztvevők.

Nyugdíjba vonulását követően a Társulat középiskolai tanári rendezvényein gyakran jelent meg és vállalt

feladatokat. Szívesen „vonult fel” házi készítésű eszközeit bemutatni a tanári továbbképzést szolgáló rendezvényeken. Tanítványai valóban „kísérleteken nőttek fel”; rengeteg kísérletet mutatott be tanóráin is.

Társulati aktivitása

A társulati élet alakításában is sokat vállalt előbb Csongrád, majd Fejér megyében. Csoportot szervezett, tisztségeket látott el a felmerülő igények szerint. Jó kapcsolatokat épített ki és tartott fenn a helyi TIT-szervezetekkel; szakmai munkáját ott is elismerték.

1961-ben a vidéki városok közül elsőként Hódmezővásárhelyen alakították meg az ELFT helyi tagozatát (az MTSZ helyi Fizikai Szekciójaként, melynek elnöke volt) a megyei szervezeten belül. Itt szerveztek nem „megyeszékhely” városok közül elsőként Országos Középiskolai Fizikatanári Ankétot (XVII.).

1980-tól foglalkozott *Lánczos Kornél* életének és munkásságának kutatásával. Ő volt a Lánczos-centenárium egyik fő szervezője. Sokat tett a megye neves szülőitének népszerűsítéséért; egyike volt a tudósról elnevezett középiskolai megyei fizikaverseny kezdeményezőinek, amely versenynek azóta az általános iskolai változata is megszületett.

VARGA ISTVÁN

1952–2007

Varga Pistát az 1980-as években a KöMaL-ban közölt – a mindennapi életből vett, a gyerekeket érdeklő, őket a logikára, a természettudományok szeretetére nevelő – feladatain keresztül ismertem meg. Abban az időben feladatait Erdélyből küldte.

Azonnal elképzeltem, milyen jók lennének ezek a feladatok a Mikola-, a Vermes- vagy a Fényes-versenyünkben. Írtam neki egy levelet. Vázoltam, hogy az országnak sok fizikust (*Renner János, Rätz László, Mikola Sándor, Vermes Miklós* stb.) adó, közel félezer éves Liceumból, a soproni Berzsényi Dániel Gimnáziumból keresem, ahol ma is pezsgő a fizikus élet. Kértem arra, hogy lépjen be a feladatokat előállító tanárok közé. Egy héten belül egy egész csomagnyi feladatot kaptam tőle, valamint ígéretet arra, hogy a jövőben is részt vesz a munkánkban.

Rövidesen áttelepült Magyarországra, Békéscsabán kapott állást. A bútorai még a teherautón voltak, amikor vonatra szállt, eljött Sopronba, hogy személyesen megismerje a magyarországi fizikus tehetségápolást. Hossza-

1982-től 1989-ig két választási cikluson át az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Fejér Megyei Csoportjának elnöke volt.

Lendületes, nyugdíjasként is tettere kész kollégát ismertünk meg személyében, aki nemrégiben még lelkesen magyarázta, hogy milyen könnyű elkészíteni egy-egy bemutatott eszközt még „konyhai” körülmények között is. *Ronyecz* tanár úr jellegzetes színfoltja, különleges értéke volt a megyei csoport szakmai munkájának, életének, pótolhatatlan szereplője a fizika tanításának.

Kitüntetései, díjai

Pályája során sokféle formában ismerték el munkáját és eredményeit. Kitüntetéseinek, díjainak se szeri, se száma. Néhány a legkiemelkedőbbek közül: Mikola Sándor díj (1969), Kiváló Újító Arany Fokozat (1973), Miniszteri Dicséret (1993), Dr. Ferenczi György Emlékalapítvány 2002. évi díja, a Lánczos Kornél–Szegefi Gyula Ösztöndíj Alapítvány díja (2005).

Ezeket kívül több mint húsz különféle elismerést – díjat, dicséretet – vihett haza az ankétokról, kiállításokról, bemutatóokról a hetvenes évektől élete végéig.

Theisz György

san elbeszélgettünk. Haláláig tartó barátságot kötöttünk. Mindhárom versenyünk szervezésébe bekapcsolódott, elméleti és kísérleti feladatai az ország legjobb kis fizikusainak felkészüléséhez járultak hozzá. Önzetlen, szelíd, mindig segítőkész egyéniségével, mély szakmai tudásával és egyedülálló kísérletező képességével a fizikus társadalom egyik legértékesebb tagja lett.

Szakmai munkáját több fórumon dicsértem. Voltak, akik azt mondták, hogy könnyű neki, mert tud románul, onnan is tud rengeteg feladatot átültetni. Erre személyes tapasztalatból adódó válaszom volt: egyszer, a kifolyt tintát itatóspapírral töröltem fel. Pista figyelte a tinta felszívódását, majd párolgását. Öt percen belül differenciálegyenletek segítségével leírta és lázasan magyarázni kezdte ennek fizikáját, valamint azt, hogy milyen jó kísérleti feladatot lehet ebből összeállítani. Ilyen embernek nem kellett a feladataihoz romániai szaklapokat tanulmányozni.

Nagyon sok helyre hívták. Mindenüvé elment, mindenütt segített. Erején felül teljesített. Azok közé a szerencsés emberek közé tartozott, akik nem úgy haláltak ki a világból, hanem elfogytak, átalakultak a tanulók iránti szeretetté, tudássá, ami az új generációk fejében, szívében él tovább.

Nagy Márton